ואלו קשרים פרק חמשה עשר שבת

מנין לשינוי בגדים. שהוא דרך כבוד לפי המקום: **ולבש בגדים אחרים והוליא את הדשן.** הזקיקו הכתוב ללבוש בגדים פחותים בשעת הוצאת הדשן שאינה עבודה חשובה כדי שלא ימאסו בגדיו החשובים שעובד בהן עבודת מלכים ושמיה כגון קיטור וניסוך: **ותנא דבי ר' ישמעאל.** בדרשת דהאי קרא:

בגדים שביעל בסם קדירה לרבו. דומיא דהוצאת הדשן: **אל ימזוג בסם כוס לרבו.** לפיכך החזקת ללבוש בגדים פחותים: **רבב.** שומן וחלב: **חייב מיתה.** שלריך להיות חשוב והגון לכבוד מורתו: **משנאי.** שממאסין עצמן בעיני הברייות והבריות אומרים אוי להם לגומדי המורה שהם מאוסים ומגונים ומצא זה משניא את המורה: **רבב אימתר.** שבבת זרע (לשון מרבדים רבדתי ערשי (משלי ז) ריפדתיו וקישטתיו בבשמים מיינים המכשיסים תאוה ומזקק לי: **בגלימא.** שהוא עליון אפי' רבב: **בלבושא.** שהוא תחתון רבב אין רבב לא: **על המרדעת.** של חמור: **חוץ.** כל דבר חוצץ לענין טבילה (ב) דקפיד עליה וכל חליצה שמקפיד עליו חוצלת: **תנן הסם.** במסכת מקוואות ונקט לה (ג) משום דבעי למימר של בגאים כו' לומר שדרך תלמיד חכם שנקפיד על לבושיו: **משני גדדין.** שהיה בו הרבה עד שנבלע בבגד ונראה לגד שני: **מרדעת מגד אחד או מב' גדדין.** לר' ישמעאל דאמר בבגד מגד אחד מרדעת מאי אמר הא: **ר' יוסי אומר של בגאים.** פליג אדר' יהודה ואמר לר' ישמעאל בגד של בגאים דהייבו תלמידי חכמים שמקפידים על לבושיהן מגד אחד ושל בוד מב' גדדין: **שמחזירים לו אבדה בעביעות עין.** כיון שאמר אני מכירה אע"פ שאינו נותן בה סימן כדאמר בחלה מליאות (כ"מ מג:): **המקפיד על חלוקו להופכו.** לוכבו כשהוא הפוך מקפיד עליו והופכו שמקפיד עליו שלא ירמו התפירות המגונות ואימרי החלוק: **בכל מקום.** בכל הש"ס ואפי' במסכת בלה דלא דגילי בה אינשי והה נתן לבו ונרסה. מסכת בלה בריימתא היא בלה בלא ברכה אסורה לבעלה בנדה: **פ"ח שבני עירו מלווין לעשות מלאכתו.** כדאמר בפרק ז' דיומא (דף עב:) כתוב אל אומר ועשית לך ארון עץ (ד) וכתוב אחד אומר ועשו ארון עצי שטים וגו' (ה): **למיערת בריפתיה.** דבר שאינו יכול לטרות בו ומיון תלויין בו: אם יודע להשיב במסכת שהוא עוסק בה ממנים אותו פרנס באתריה: **ואם בכולי תניה.** דקאי בהא מסכת ומהדר במסכת אחריתי: **אלו כלים האוליירין.** הא דתנן בגאים מגד אחד היינו כלים של אוליירין בלים שם הם אלוגטיאות חשובות להתעטף בהם בני אדם חשובים בלאתם מן המרחץ ומקפידים על טיוף מעט. ובגאים לשון בי בני (לעיל דף לג:): **למימרא דחיורי גינהו.** מדמקפידין על רבב שעליהם דאילו סומקי לא מיגנו בטיעוף פורתא: **שמא לא אזכה.** ומשב בין אותן שבדומין בגיהנם שדומין (ו) לשולי קדירה: **גלימי.** סומקי: **חלבי שבת.** כגון אחרי תמיד של בין הערבים קריבים במולאי שבת והוא יום הכפורים: **עולת שבת בשבתו.** משמע למידרש בלא וי"ו ומשמע דעולת שבת קריבה בשבת אחרת לימד על חלבי שבת כו': **יכול אף של יום"כ בשבת ת"ל בשבתו.** וי"ו מיעוטא הוא בשבתו ולא בשבת אחרת: **שקריבים בי"ע.** שאל להיות במולאי שבת: **גדיס וגדבות.** פלוגתא היא במסכת בילה (דף יט.) ור' ישמעאל מכירא ליה דאמר דאמר קריבין הלכך כיון דגדיס ונדבות שיבוא להמתין ונשחטו בחול ולהקריבן נשחטים ונקריבן ביום טוב קל ומומר בחלבי שבת שנשחטו בדרכן בזמנן וניתותרו הלכך לא איצטריך קרא עולת שבת בשבתו אלא ליום הכפורים: כי

מסורת הש"ס

ה) לקמן קיט. (יומא סג:), כ) ברכות מג: ע"ש, ג) [מיהיבן נגו. מגילה כח.], ד) [עי' יומא עז.], ה) מקוואות פ"ט משנה ה' ו', ו) מקוואות פ"ט מ"ו, ז) תענית י:, ח) קידושין מט:, ט) יומא עב:, י) נדה כ., כ) [ע"ל בשבת ד"ה בסמוך לקמן ומילתיה דרבי עקיבא ומרייע הסתיק ת"ר עולה שבת לימד יכו'], ל) [מפחדים לא. כילה יט. כ: סנהדרין לו.], מ) [עי' חוס' לעיל כד: ומפחדים שם: ד"ה ולא], נ) [בריש פי דם יבש ומתב הרין שהיא מלמון רינדא דמוקמלתא מ"ק כח. ועי' בערוך ערך רבב], ס) [דברים י"ן], ע) [שבת סה], פ) [ר"ה ח.], צ) [שיך לעיל בתמצה קיג.].

הגהות הב"ח

(א) נס' כעלאי על גבי עלאי וה"מ בשנתא אבל בגילדא ליה לן בה ואמר ר' חיא: (ב) רש"י ד"ה חוץ יכו' לענין טבילה היכא דקפיד: (ג) ר"ה תנן התם יכו' ונקט לה הכא משום: (ד) חוס' ד"ה ואפילו יכו' שאני תלמיד חכם לון:

גליון הש"ם

חוס' ד"ה ואפילו בר יחיאל הא דהא כי תהוא דקדושין. ועי' תפ"ץ פ"ש סימן לג:

מוסף רש"י

אל ימזוג בהן כוס לרבו. לפי שנתפנטו ומתלגלגו בפיהול הדיבה. לף מלן לענין הוצאת הדשן אין כבוד המלך לצרת בכן שיהיה אחר (יומא כג.). חייב מיתה. בידי שמים (סנהדרין צט.). כל משנאי. תורה תמרה לאלי קרא בפרשת ר' קנאי (שם). ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום. כאחד מן המקומות, ואפילו במסכת בלה. שלון עומק סב, ובריימתא היא וכך היא שנייה בלה בלא ברכה אסורה לבעלה בנדה (הוריות חם). האוליירין. בלגים מחמתי מרחלאות, ל"ל סם מקום (נדה כ.).

רבינו חננאל

פי' רבב, כגון קורא והילקוסתא הנודע בבבל אל חלבך ונעבא ופת וכיוצא בהם. ת"ח שנמצא רבב על בגדו חשוב כמשניאי התורה שאין בני אדם דבקין בו שלא יחלבלך מלבושם ממנו. רבד מלשון מרבדים רבדתי ערסי (נחי). דם יבש כדגרסינן בנדה פרק חנוקה ריבדא דכוסילתא, אמר רמי בר אבא האי ריבדא דכוסילתא עד ג' יומין לא חייין מכאן ואילך חייין. כל חלמיד (חכמים) שנמצא דם על בגדו מכוער הוא שמא יראה ככתם. וזה הדבר אם הוא בטליה שנתכבסה בה העליונה הרי זה מכוער, אבל אם הוא (בטליה) שמציע תחתיו, (אומרים) דם מאכולת היא, אישור דלא הוה ליה טליה אחרת וגנא בה. כרתניא התם הרגה מאכולת תולה, לא הרגה אינה תולה, דברי ר' שמעון בן גמליאל. וחכ"א כין הרגה בין לא הרגה תולה. ארשב"ג לדבריי אין (סוף) (קן) לדבריהם אין סוף, לדבריי אין קץ, שאין אשה טהורה לבעלה, שאין מיטה אלא שיש עליה כמה טיפי דמים, לדבריהם אין סוף וכו'. תנן התם במקוואות פרק ט' אילו חוצצין בכלים הזפת והמור כו' עד על המרדעת חוצץ כו'. רבב זהו מפיני זפת. הא דתנו' בסיפא דהא מתניתין ר' יוסי אומר של בגאי מצד אחד חוצץ כו', פי' ר' יוחנן בגאין אילו ת"ח שעוסקין בבניינו של עולם. וקפדי על רבב שעל בגדיהן לבבסו ולהוציאו בדי שלא יהו מן המשניאין. לפיכך אפילו בצד אחד נראה חוצץ, ולא עלתה לו טבילה. אבל בגדי הבורים אם עבר מצד לצד חוצץ ואם לאו אינו חוצץ, וכן הלכה. וא"ר יוחנן איזהו ת"ח שמחזירין לו אבידה בטביעות עין, זה המקפיד

מניין לשנוי בגדים מן התורה שנא' [1] ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים [6] ותנא דבי רבי ישמעאל לימדך תורה דרך ארץ בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו [7] אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [8] גנאי הוא לת"ח שיצא במנעלים המטולאים לשוק והא רבי אחא בר חנינא נפיק אמר רבי אחא בריה דרב נחמן בטלאי על גב טלאי [9] ואמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן [2] כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה שנאמר [2] כל משנאי אהבו מות [10] אל תקרי משנאי אלא משניאי רבינא אמר רבד איתמר ולא פליגי הא בגלימא הא בלבושא ואמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מאי דכתיב [3] כאשר הלך עבדי ישעיהו [11] ערום ויחף ערום בבגדים בלואים ויחף במנעלים המטולאים [12] תנן התם רבב על המרדע חוצץ רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי ועל הבגדים מצד אחד אינו חוצץ משני צדדין חוצץ רבי יהודה אומר משום רבי ישמעאל אף מצד אחד חוצץ בעא מיניה רבי שמעון בן לקיש מר' חנינא מרדעת מצד אחד או משני צדדין אמר ליה זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דתנן [13] רבי יוסי אומר [3] של בגאין מצד אחד ושל בור משני צדדין [14] ולא תהא מרדעת חשובה מבגדו של עם הארץ מאי בגאין אמר רבי יוחנן אלו תלמידי חכמים שעוסקין בבנינו של עולם כל ימיהן ואמר רבי יוחנן [15] איזהו תלמיד חכם שמחזירין לו אבידה בטביעות העין זה המקפיד על חלוקו להופכו ואמר רבי יוחנן [16] איזהו ת"ח ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומר ואפ' במסכת בלה [17] ואמר רבי יוחנן איזהו ת"ח שבני עירו מצווין לעשות לו מלאכתו זה שמניח חפצו ועוסק בחפצי שמים והנ"מ למיטרח בריפתיה ואמר רבי יוחנן איזהו תלמיד חכם כל ששואלין אותו הלכה בכל מקום ואומרה למאי נפקא מינה למנוייה פרנס על הציבור אי בחדא מסכתא באתריה אי בכוליה תנויה בריש מתיבתא ר' שמעון ב"ל אמר [18] אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים למימרא דחיורי גינהו והאמר להו רבי יוחנן בני [19] אל תקברוני לא בכלים ולא בכלים שחורים לבנים שמא לא אזכה ואהיה כחתן בין אבלים שחורים שמא אזכה ואהיה כאבל בין חתנים אלא בכלים האוליירין הבאין ממדינת הים אלמא סומקי גינהו לא קשיא הא בגלימי הא בלבושי: ר' ישמעאל אומר מקפלין כו': ת"ר [4] עולת שבת בשבתו [20] לימד על חלבי שבת שקריבין ביום הכיפורים יכול אף של יוה"כ בשבת ת"ל בשבתו דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר [5] עולת שבת בשבתו לימד על [21] חלבי שבת שקרבים ביו"ט יכול אף ביוה"כ ת"ל בשבתו כשתמצא לומר לדברי רבי ישמעאל נדרים ונדבות קריבין ביו"ט וכי איצטריך קרא ליוה"כ לדברי ר"ע [22] נדרים ונדבות אין קרבין ביו"ט וכי איצטריך קרא למישרא בי"ט אמר ר' זירא כי

ואפילו בסמכת בלה. פי' בקונטר' דלא דגילי בה אינשי והוא נתן בלבו לגורסה ובקדושין פי' לגרעיותא בפרק האיש מקדש (דף מט:): גבי ע"מ שאני תלמיד (ד) אין אומרים בשמעון בן עזאי וכשמעון בן זומא אלא כל שמוסלין אותו דבר הלכה ואפי' בסמכת בלה ופי' בקונטרס אפי' בסמ' בלה שהיא קלה ונראה דהכא משמע (ואומר) דנקט ליה משום שיבוא שיודע אפי' בסמכת בלה דלא דגילי בה אינשי ראוי למנותו פרנס אבל אם קאני דבר אחד מתלמודו משמע אפי' לא למד אלא מסכת בלה ואמר הימנה דבר אחד הרי זה מכס ומיהו בפירוש רש"י דקידושין וכן כפי' רביגו מנגאל אין כתוב בהן דבר אחד מתלמודו ורביגו יאקב מפרש דהאי מסכת בלה היינו דרשות הסדורות מהלכות החג דלמדרינן בלא יאפוד (כ"ב כב.) רב נחמן בר יצחק ריש בלה הוה וקאמר איזהו ת"ח שראוי למנותו על הציבור בתחריה כדאמר בסמוך בסמכתי' בתחריה כגון שיודע להשיב בכל מקום שיבאלוהו בתוה מסכת אפי' בסמ' בלה שרגילין בה ראוי למנותו בעירו אבל בגיר מהכי אין ראוי למנותו והא דהולרך לחזור ולהשמיענו בסמוך אי בסמכתיה בתחריה אע"ג דבבר השמיענו כאן לפי שרוצה לחלק בין מסכת לבוליה הש"ס (ה) והשתא הוי דהכא כי ההוא דקידושין (דף מט:): **הא בלבושא הא בגלימא.** הא דר' יאפי בגלימא כדמשמע בפ' כל היד (נדה דף כ.) גבי שחור כחרת ור' יוחנן אמר אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים למימרא דחיורי דר' יאפי בגלימא דהיא סומקי דשחורים לא הוו כדמסיק הכא אבל פחורי הוו אוכמי ולבוש מיוחי: (ו) **חלבי** שבת קריבין ביוה"כ. אומר ר"י דבל היכא דקאני תרי שני דהוו בהדי הדדי אתיא כאחרים דאמרי אין בין עלרת לעלרת אלא ד' ימים בלבד והכי מפרש הש"ס בפ' בתרא דסוכה (דף נד:): ליתקע

מדמקפידין על רבב שעליהם דאילו סומקי לא מיגנו בטיעוף פורתא: **שמא לא אזכה.** ומשב בין אותן שבדומין בגיהנם שדומין (ו) לשולי קדירה: **גלימי.** סומקי: **חלבי שבת.** כגון אחרי תמיד של בין הערבים קריבים במולאי שבת והוא יום הכפורים: **עולת שבת בשבתו.** משמע למידרש בלא וי"ו ומשמע דעולת שבת קריבה בשבת אחרת לימד על חלבי שבת כו': **יכול אף של יוה"כ בשבתו ת"ל בשבתו.** וי"ו מיעוטא הוא בשבתו ולא בשבת אחרת: **שקריבים בי"ע.** שאל להיות במולאי שבת: **גדיס וגדבות.** פלוגתא היא במסכת בילה (דף יט.) ור' ישמעאל מכירא ליה דאמר דאמר קריבין הלכך כיון דגדיס ונדבות שיבוא להמתין ונשחטו בחול ולהקריבן נשחטים ונקריבן ביום טוב קל ומומר בחלבי שבת שנשחטו בדרכן בזמנן וניתותרו הלכך לא איצטריך קרא עולת שבת בשבתו אלא ליום הכפורים: כי

קריבין בשבת אבל שנתותרו מן השבת (אין) קריבין ביוה"כ, ור' עקיבא סבר לא של שבת קריבין ביוה"כ ולא של יוה"כ בשבת. וגרסינן ביומא בפרק (טרף בקלפין) א"ר אלעזר משום בר קפרא, אומר היה ר"מ איברי עולת חול שנתותרו עושה להן מערכה וסודרן אפילו בשבת. ואמרינן למאי איצטריך אפילו בשבת, הא תנינא והיום חמש. א"ר אחא בר יעקב איצטריך, ס"ד אמינא הני מילי היכא דחל יוה"כ למחרו אחר השבת, דחלבי שבת קריבין ביוה"כ, אבל באמצע שבת אימא לא קמ"ל. אמר רבא מאן (דאי דלא) חש לקמתיה, הא בכל יום תנן. (ו) והשתא הוא בפלוגתא דרבי ישמעאל ור"ע וכו'. אמר ר' זירא

(א) לכאורה תמוה דהא ר"י ור"ש לא פליגי רק בחלבי שבת אי קרבין ביוה"כ אבל בחלבי חול ליה תלן דפליג ועי' חוס' שם ד"ה אבל ומהל"מ בפ"ד מהל' מעשה הקרבנות הלכה ג' וד"ק.

עין משפט
נר מצוה

בבא א ב מי' פ"ה מהל' דעות הלכה ט ופ"ה מהלכות יסודי התורה הלכה יא:
כו ג מי' פ"ג מהלכות מקוואות הלכה ד סמג עשין רמח:
כז ד מי' שם הלכה ג:
כח ה טוש"ע חו"מ סי' רסג סעיף כא:
כט ו טו"ע א"ח סימן קלו סה"ג:
ל ז טוש"ע יו"ד סימן שג סעיף ג כ:
לא ח מי' פ"ל מהל' תפילין ומזוזה הלכה ז סמג עשין קפ:
לב ט מי' פ"ל מהלכות חגיגה הלכה מ ז:

תורה אור השלם

1 וַיִּשְׁבֹּ אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וַהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מְחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר:
2 וְחַטֹּאתַי דַּמּוֹ נִמְשׁוּ כָּל מְשִׂנְאַי אֹהֲבוּ מָוֶת:
3 וַיֹּאמֶר יְיָ כַּאֲשֶׁר הָלַךְ עַבְדִּי יְשַׁעְיָהוּ עֲרוֹם וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים אוֹת וּמוֹפֵת עַל מִצְרַיִם וְעַל כּוּשׁ:
ישעיהו כ ג
4 עֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:
במדבר כח י

רב נסים גאון

גנאי הוא לתלמידי חכמים שיצאו במנעלים המטולאים. במס' ברכות בפרק כיצד מברכין על הפירות (דף מג:) תנו רבנן ששה דברים גנאי לתלמידי חכמים, אל יצא כשהוא מבושם לשוק, ואל יצא יחידי בלילה, ואל יצא במנעלים המטולאים בשוק (וכו'). תנן התם על המרדעת חוצץ. עיקר זאת המשנה בפרק ט' ממס' מקואות אלו חוצצין בכלים הזפת והמור כו'. ועל המרדעת חוצץ. רבן שמעון בן גמליאל אומר עד כאיסר האיטלקי. בראמר אביי לשאר עמא דבירושלים. ומשכחת דברי אביי במס' יומא בפרק אמר להן המפונה (דף כו) דתנן הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתח ההיכל. תאנא בשעה שתמה זורחת ניצוצות יוצאות ממנה ויורדין שהגיע זמן קריית שמע. מיתיבי הקורא קריה שמע כו'. אמר אביי לשאר עמא דבירושלים.

סליק פרק אלו קשרים

רבינו חננאל (המשך)

על חלוקו להופכו. וכן אמרו איזהו ת"ח שממנין אותו פרנס על הצבור, זה ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומרה. ואיזהו שבני עירו מצווין לעשות מלאכתו, מי שמניח חפצו ומתעסק בחפצי שמים. ריל אמר בגאין אילו אוליירין הבאים ממדינת הים. ואקשינן למימר דכלי אוליירין חיורי גינהו שהוזמת מצד אחד נודע בהן, והאמר ר' יגאי לבניה אל תקברוני בלבנים ולא בשחורים אלא באוליירין. אלמא סומקי גינהו. ושנינן המלבושים לבנים הן כגון מצר כפותא, והגלימא מגי מאני דמתעטפי בהו סומקי הוו. ר' (שמעון) (ישמעאל) סבר חלבין שנתותרו ביוה"כ (אין)

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com